

Dicsérd, én lelkem

Ha a kezdőszót a rokon értelmű „áldjad”-ra cserélnénk, könnyebben ráismernénk a 103. zsoltárra: „*Áldjad, [én] lelkem, az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét! Áldjad, [én] lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!*” Jól ismerjük a bibliai zsoltárt, hiszen az úrvacsorai liturgia végén is gyakran felhangzik hálaadó imádságként. Valami miatt azonban mégsem került be a református istentiszteleteken gyakran énekelt zsoltárok közé. Pedig ott van énekeskönyvünkben a 103. genfi zsoltár: „*Áldjad, lelkem, Uradat, Istenedet*”. Talán azért mellőzzük, mert nehéz a dallama? Erre határozott „nem”-mel kell válaszolnunk, mert ennél nehezebb dallamokat is szoktunk énekelni. Vagy a szövege nehézkes? Ez inkább lehet, mert mai nyelvhasználatunk szerint előbb meg kell fejtenünk annak a sornak a jelentését, hogy „*Feledékenységekben el ne hallgassad / Ő jótéteményinek sok voltát*”. De ahogy más zsoltároknál is használunk archaikus fordulatokat, ezt is el tudnánk sajátítani. (Nem oldotta meg a problémát a genfi dallamra készített új zsoltárszöveg sem: „*Áldjad, én lelkem, hű Uradat áldjad...*”). Csak részben pótolja a 103. zsoltárt Joachim Neander éneke: „*Áldjad, én lelkem, a dicsőség erős királyát*” – ahol a zsoltárnak jóformán csak az első gondolata cseng vissza. Vannak a közelmúltból is próbálkozások az egész zsoltár újrafogalmazására, pl. „*Én lelkem, zengjed most az Úr dicséretét*” (Czakó Jenő), vagy „*Áldd lelkem, Istened*” (Pálhegyi Ferenc). A reformáció századában keletkezett zsoltárparafrázisok közül való az új énekeskönyvünkbe is ajánlott „*Dicsérd, én lelkem, minden erődben*” kezdetű 18 versszakos ének. Első nyomtatott változatában, az 1560-as Huszár Gál énekeskönyvben – „*A Psalmusokból való isteni dicséretetek*” között – még 27 versszakkal találjuk: „*Az ki az Istent meg esmerheti*” kezdettel. Az új énekeskönyv számára elkészített változatban néhány kivétellel a strófák maradtak benne, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a bibliai zsoltárhoz, így a felvezető két strófa elhagyása után a harmadik versszakkal indul – innen az eltérő sorkezdet. Az ének végén található néhány különleges versszak amely lelkészszentelés, beiktatás vagy más gyülekezeti évfordulók alkalmain való hálaadásra is igen alkalmas.

Huszár Gál énekeskönyve dallamot is ad a zsoltárhoz, ez a dallam két másik zsoltárénekekhez is jól alkalmazható: a „*Jer, örvendezzünk az Úr Istennek*” (95.zs.) és a „*Jer, emlékezzünk, keresztyén népek*” (121.zs.) kezdetűekhez.

Vizi István